

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus ultimus. De In integrum Restitutione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

TITULUS XXVIII.

De in Integrum Restitutione.

Restitutio in integrum est extraordinarium Juris remedium, quo læsi aut decepti in, vel extra judicium in eum statum, in quo ante læsionem fuerant, ex justa causa per officium Judicis reponuntur. Causa efficiens remota est edictum prætorium, ex quo omnis restitutio in integrum descendit. *L. utilitas. 1. & L. omnes. 3. ff. de in integr. restitut.* Causa proxima est Judex restituens. Subjectum, persona læsa, cui hoc Juris remedio subvenitur. Materia & objectum restitutionis est actus sive negotium civile validum, sed rescindibile, in, & ex quo læsus restituitur. Forma est: ut petatur à Judice competente illius, contra quem petitur, & detur cognitâ causâ. Finis est, ut læso subveniatur. Effectus restitutionis postulatae est, quod eâ pendente omnia in eodem statu permaneant; effectus impetratae est, quod cuilibet jus suum salvum maneat, tam illi, qui restituitur, quàm illi, contra quem impetrata est restitutio.

Quæres *primò*. Quanam requiruntur, ut restitutioni in integrum locus sit?
Re. Tria. Requiritur *1mò*. ut actus vel contractus, in quo quis restitui petit, validus sit. Si enim actus jure sit invalidus, ordinarium competit medium: non est autem locus medio extraordinario, in subsidium medii ordinarii invento, quâdiu per medium ordinarium subveniri potest. Si dubium, an actus validus sit aut

invalidus, vel ut in integrum restituatur, vel ut declaretur, quod actus sit nullus, alternativè petendum est. Exemplum est in *cap. constitutus. 8. de in integr. restitut. 2dò*. Læsiio probanda est, damnnum scilicet emergens & lucrum cessans, nec sufficit hoc per ipsius læsi probari juramentum, cum, quod actus fuerit validus, in contrarium sit præsumptio, *3tò*. Læsiio gravis sit, oportet: quia juxta commune proloquium, modicum non curat Prætor, qui per remedium restitutionis in integrum subvenire rogatur.

Quæres *secundò*. Quibus conceditur beneficium restitutionis in integrum?

Re. Sequentibus. *1mò*. Minoribus 25. Annis. *Cit. cap. constitutus*. Quò imperiti & rudes, qui jura ignorant, quales sunt rustici, milites, mulieres, &c. reducuntur. *2dò*. Ecclesiis aliisque locis piis cum Episcopo Ecclesiæ conditionem deterio-rem facere non liceat, & illa jure minoris debeat semper illæsa servari. *Cap. 1. h. t. 3tò*. Reipublicæ: Respublica enim minorum jure uti solet. *L. 4. C. quibus ex causis maj. restituant. 4tò*. Majoribus 25. Annis ex quadam justa causa, ut si Reipublicæ causa absentes, aut in captivitate fuerint, tempore pestis abfuerint, &c. Hæc est autem inter restitutionem qua conceditur Majoribus, differentia, quod illa solùm ad instantiam partis interveniente justâ causâ fiat: restitutio verò, quæ fit minoribus ex Judicis detur officio, quam

quamvis læsio ex culpa minoris, vel Rectoris Ecclesiæ facta fuerit. *L. 1. C. quibus ex causis maj. &c. cap. ex literis. 4. h. t.*

Quæres tertio. Quibus in causis datur restitutio in integrum?

ꝛ. Quandocunque minor vel Ecclesia est enormiter læsa, sive in contractu, sive alio actu judiciali vel extrajudiciali, & quidem si læsio ex Procuratoris, Curatoris, Tutoris, vel Administratoris facta negligentia, in optione læsi est vel agere ad interessè contra Procuratorem, aut in integrum petere restitutionem contra tertium. *Cap. cum venissent. 2. h. t.* Ubi in causa electionis, postquam in causa conclusum, Ecclesia in integrum restituitur ob negligentiam Procuratoris, qui ante conclusionem omnia probationum instrumenta non produxerat.

Quæres quarto. An contra sententiam definitivam in integrum detur restitutio?

ꝛ. Si sententia valida, nec propter lapsum fatalium amplius sit locus appellationi, etiam contra Papæ aut Supremi Principis sententiam datur restitutio. *cap. tum ex literis. 5. h. t.* Ac tunc petita restitutione sententiæ executio suspenditur, nisi de malitia fuerit præsumptio, quod videlicet differendæ executionis causa restitutio petatur; quo casu sententiæ executio fit præstita prius cautione de restituendo, si petens restitutionem obtinuerit. *Cap. suscitata. 6. h. t.* Hoc notandum, quod per solum supremum Principem restitutio, de qua hic sermo est, concedi possit.

Quæres quinto. An, si petita restitutio per sententiam denegata, iterum peti possit?

ꝛ. Si restitutio semel per sententiam

denegata, secundo in judicio peti non potest, nisi defensiones novæ emergant; attamen si à sententia condemnatoria non sit legitimè appellatum, Ecclesia vel minor læsus restitutionem in integrum ad appellationem instituendam petere potest. *Cap. fin. h. t.*

Quæres sexto. An ob lucrum cessans detur restitutio?

ꝛ. Affirmativè. Dummodo res adhuc sit integra. *L. ait Prætor. 7. ff. de minorib.* Ut quando Administrator vel Tutor Ecclesiæ aut minoris hæreditatem lucrosam Ecclesiæ vel minori obvenerit repudiavit.

Quæres septimo. An Privilegiatus contra Privilegiatum restituendus?

ꝛ. Sicut minor contra minorem, ita Ecclesia restituitur contra Ecclesiam: imò si utraque pars Privilegiata fuerit læsa, utraque restituitur. Exemplum est in *cap. auditis. 3. h. t.* Ubi utraque Ecclesia, postquam in causa conclusum esset, ob probationum omissionem restituitur. Si tamen minor temerè credidit pecuniam minori, & minor debitor creditam pecuniam inutiliter consumpsit, in hoc casu minor creditor læsus contra minorem debitorem læsum non restituitur: quia in pari causa melior est conditio possidentis. *L. verum. 11. §. item queritur. & L. si minor. 34. ff. de minor.*

Quæres octavo. Intra quod tempus petenda restitutio?

ꝛ. Sicut minor, ita quoque Ecclesia quadriennium continuum ad petendam habet restitutionem. *Cap. 1. h. t. in 6.* Hoc quadriennio elapso Ecclesia ad restitutionis beneficium non admittitur, nisi

nisi prævaricationis vel fraudis manifestæ probetur super hoc intervenisse commentum, aut alia rationabilis causa subsit, quæ Superiorem movere debeat ad idem beneficium concedendum. *Cir. cap.*

1. Tempus quadriennii à minore ab accepta majorennitate, ab Ecclesia à facta læsione computandum est. *Cap. si adversus, 2. h. t. Clement. unic. eod.*

Quæres nonò. Coram quo Judice petenda restitutio?

R. Ordinariè, ut supra dictum, restitutio coram illo Judice fieri debet, qui est proprius illius, contra quem petitur, ex Regula Generali: Actor sequitur forum rei. Ecclesia à Laico læsa contra illum coram Judice Ecclesiastico ex speciali favore restitutionem petit. *Cap. ad nostram, 11. de rebus Eccl. non alienand.* Aliàs Judex Ordinarius administrationem sive imperium merum & mixtum habens, Hoc est, qui punire potest, & ab eo delegatus, dant restitutionem, sive principaliter, sive incidenter petatur; qui autem simplicem habent jurisdictionem, nec ab aliis delegatis, uti nec arbiter restituere possunt, nisi incidenter petatur restitutio. *Cap. causa, 9. h. t.*

Quæres decimò. An in restitutione integrum res cum fructibus restituenda?

R. Negativa. Ex *cap. ad nostram, 11. de reb. Eccl. non alienand.* Probari videtur, at cum communiore facienda est distinctio: vel res per gratuitum contractum alienata est, & tunc cum fructibus est restituenda: vel per onerosum contractum in alium translata, & in pretio facta est læsio, tunc fructus cum proportione ad pretii injuriam restituendi sunt; vel per contractum onerosum facta est læ-

sio, & non in pretio, sed quia Privilegiato non conducit alienatio, & tunc fructus non sunt restituendi: quia res fructificat suo Domino, qualis est possessor rei ante restitutionem.

Quæres undecimò. In quibus casibus minor non restituitur?

R. In sequentibus minori negatur restitutio. 1mò. Si minor major factus acta in minorennitate ratificat. *L. 1. C. si major fact. rat. habuer, 2dò.* Si minor simul, vel dolo in contractum inducat, quali major esset. *L. si alterius, 3. C. si minor, se major, dixerit, 3tò.* Si minor veniam ætatis vel dispensationem à Principe obtinuerit. *L. 1. C. de his qui veniam ætat. &c, 4tò.* Non restituitur adversus casum omnino gratuitum, *L. verum, 10. §. 4. ff. de minor, 5tò.* Si minor pubes absque vi vel dolo se contractui statutum juravit, restitutionem petere nequit. *Authent. Sacram. puber, C. si adversus venditionem, &c.* Ubi notabilis est differentia inter Prælatum Ecclesiæ, qui quamvis se contractui nomine Ecclesiæ inito statutum juravit, Ecclesia tamen læsa restitui potest. *Gloss. in cap. 1. h. t. in 6. V. contractuum, 6tò.* Minor in delictis, quæ dolo commisit, non restituitur. *L. 1. cum Gloss. V. extravenit, C. si adversus delicta, &c.*

Quæres duodecimò. An à restituto expensæ necessariæ & utiles unà cum laboris æstimatione restituenti refundendæ?

R. Affirmativè. Estque expressus textus in *cap. 1. h. t.* Indecens enim foret, ut Ecclesia vel minor suum recuperaret, & restituens pretio, quod solvit, aut labore vel sumptibus, quibus rem restitutam fecit meliorem, defraudaretur.

FINIS LIBRI TERTII.

LIBER IV.